

การศึกษาเพื่อแก้ไขปัญหาที่พักนักท่องเที่ยวที่ไม่เข้าข่าย พระราชบัญญัติโรงแรม พ.ศ. 2478

The Study for Solving Problems of Tourists' Accommodations Incompatible with the Hotel Act. of B.E. 2478

รชนีกร เศรษฐโช¹, จีรพรรณ กุลดิลก,² นิตี ผดุงชัย และ กริต เพ็มตันจิตต์¹
Rajanikorn Setthoe, Chiraphan Kuladilok, Niti Phadungchai and Grit Permtanjit

ABSTRACT

As far as the legal aspects were concerned, the Hotel Act of B.E. 2478 in de facto did not facilitate or encourage business undertakings contribute much to the smaller than hotel. This had put such business persons fall under the illegal conditions indeliberately. This was quite different from Hotel Acts of the neighbouring countries such as Singapore, Japan, Spain and the Philippines where Hotel Acts covered a complete category of all tourist accommodations. Thus the Hotel Act of B.E. 2478 should be reenacted so as to enable guesthouse and bungalows to cater a higher standard service and to pay tax properly.

As for suggestions to improve this small scale tourist accommodation business, this study recommended that the government should lend its hand in controlling, designing a layout for construction, determining materials used for construction and other important matters through a proper channel called a government Registrar.

Interestingly enough, it was found that tourists, both Thais and foreigners had good views concerning guesthouses and bungalows in general which proved to be very standardized in comparison to joreign standard. And finally, the researchers consequently recommended standards of guesthouses and bungalows to be a basis for formulating minimum standards in detail by compromising views from both business persons and tourists.

บทคัดย่อ

ผลการศึกษาเพื่อแก้ไขปัญหากที่นักท่องเที่ยวที่ไม่เข้าข่ายพระราชบัญญัติโรงแรม พ.ศ. 2478

1. ในแง่กฎหมาย พระราชบัญญัติโรงแรม พ.ศ. 2478 ที่ใช้อยู่ในปัจจุบันยังไม่เอื้ออำนวยต่อการประกอบธุรกิจที่เล็กกว่าโรงแรมจึงทำให้ผู้

ประกอบธุรกิจดังกล่าวตกอยู่ในภาวะคล้ายผู้กระทำการที่มีขอบด้วยกฎหมายโดยที่มิได้เจตนา ซึ่งแตกต่างกับกฎหมายของประเทศเพื่อนบ้าน เช่น สิงคโปร์ ฟิลิปปินส์ ญี่ปุ่น และสเปน ที่มีบทบัญญัติสำหรับที่พักประเภทต่าง ๆ ครบถ้วน จึงควรได้มีการแก้ไขกฎหมายโดยให้สามารถเอื้ออำนวยต่อการประกอบธุรกิจดังกล่าวโดยเฉพาะเกสท์เฮาส์และบังกาโล

¹ ภาควิชาสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

Department of Sociology & Anthro-pology, Faculty of Social Sciences, Kasetsart Univ.

² ภาควิชาเศรษฐศาสตร์ คณะเศรษฐศาสตร์และบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

Department of Economics, Faculty of Economics and Business Administration, Kasetsart Univ.

นอกจากนี้ที่พักท่องเที่ยวที่ไม่เข้าข่ายพระราชบัญญัติโรงแรม พ.ศ. 2478 ประเภทเกสต์เฮาส์และบังกาโล มีความจำเป็นจะต้องให้มีและยอมรับตามสภาพตามความเป็นจริง แต่จะต้องมีกฎหมายรับรองจนสามารถที่รัฐเข้าควบคุมมาตรฐานการบริการในด้านต่าง ๆ ตลอดจนเก็บภาษีและค่าธรรมเนียมได้ตามสมควรตามสภาพของธุรกิจที่เล็กกว่าโรงแรม

2. ลักษณะทางกายภาพ รัฐจะต้องยื่นมือเข้ามาควบคุม ตั้งแต่ทำเลที่ตั้ง วัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ในการก่อสร้าง รูปแบบ และแบบแผนต้องเป็นไปตามหลักสุขลักษณะที่จำต้องควบคุมโดยผ่านนายทะเบียนของรัฐ

3. การศึกษาความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและต่างประเทศ ปรากฏว่ามีภาพพจน์ที่ค่อนข้างดีต่อเกสต์เฮาส์ และบังกาโลเป็นส่วนใหญ่ ได้ให้ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงลักษณะทางกายภาพและการบริหาร ตลอดจนสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ โดยเฉพาะที่สำคัญคือ นักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศได้ประเมินว่ามาตรฐานเกสต์เฮาส์ และบังกาโลของไทยมีมาตรฐานทัดเทียมกับต่างประเทศ ซึ่งคณะผู้ทำการวิจัยได้ประเมินว่ามีคุณภาพซึ่งจัดอยู่ได้เพียงระดับปานกลาง

4. คณะผู้ทำการวิจัยได้เสนอแนะมาตรฐานเกสต์เฮาส์และบังกาโล เพื่อเป็นพื้นฐานในการกำหนดมาตรฐานขั้นต่ำ โดยละเอียดโดยยึดหลักการประนี-ประนอมระหว่างผู้ประกอบการธุรกิจ และทัศนคติของนักท่องเที่ยว อันจะส่งผลถึงการพัฒนาอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวได้ตรงทิศทางต่อไป

บทนำ

ได้เป็นที่ยอมรับกันโดยทั่วไปแล้วว่าอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวเป็นปัจจัยหนึ่งที่ช่วยเสริมสร้างความเจริญก้าวหน้าให้กับระบบเศรษฐกิจทั้งในระดับชาติและในระดับท้องถิ่น นอกจากจะเป็นการตอบสนองความต้องการของนักท่องเที่ยวในประเด็นของการเดินทางเพื่อการพักผ่อน การแสวงหาความรู้ ประสบการณ์เพิ่มเติม และการไขว่คว้าหาความสุข ความรื่นรมย์แล้ว การท่องเที่ยวได้ก่อให้เกิดการ

กระจายและการหมุนเวียนของเงินตราอย่างกว้างขวางจากท้องถิ่นหนึ่งไปยังอีกท้องถิ่นหนึ่ง

การท่องเที่ยวได้ก่อให้เกิดการสร้างงานในธุรกิจต่าง ๆ มากมายทั้งทางตรงและทางอ้อม เช่น การจ้างงานในธุรกิจการโรงแรม ธุรกิจการนำเที่ยว ธุรกิจการคมนาคม ธุรกิจการจำหน่ายของที่ระลึก ธุรกิจภัตตาคารและธุรกิจสถานเริงรมย์ และส่งผลให้เกิดการประกอบอาชีพต่าง ๆ หลากหลายนอกยิ่งขึ้น นอกจากนี้การท่องเที่ยวยังทำให้ประชาชนในท้องถิ่นเกิดความสำนึกและห่วงใยในการรักษาธรรมชาติ อนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ศิลปวัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมประเพณีของท้องถิ่น ซึ่งเป็นการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวไว้นั่นเอง

จะเห็นได้ว่าการท่องเที่ยวเป็นสินค้าออกที่สำคัญซึ่งนับวันก็จะทวีความสำคัญยิ่งขึ้น ทั้งยังส่งผลกระทบต่อธุรกิจอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องให้ขยายตัวตามไปด้วยซึ่งเป็นการสร้างงานอาชีพและก่อให้เกิดรายได้แก่ประชาชนในท้องถิ่น โดยเฉพาะธุรกิจการให้บริการเกี่ยวกับสถานที่พักแรมแก่นักท่องเที่ยวในปัจจุบันได้มีปัญหาด้านการแข่งขันกันมากคือ ธุรกิจโรงแรมนั้นมีจำนวนเพิ่มขึ้นอยู่ในอัตราสูงมากเกินความต้องการของตลาด ต้นทุนในการดำเนินการสูง ทำให้ต้องเสียเปรียบในการแข่งขันกับตลาดต่างประเทศเพื่อนบ้าน รวมทั้งต้องมีการแข่งขันกันเองภายในประเทศจนบางครั้งถึงกับต้องลดอัตราค่าเช่าห้องพักลง ปัญหาดังกล่าวแม้ว่าจะหนักหน่วงเพียงใดก็ตามแต่ในบรรดาผู้ประกอบการธุรกิจโรงแรมด้วยกันแล้วเห็นว่าเป็นวิถีทางของการดำเนินธุรกิจซึ่งจำเป็นต้องยอมรับสภาพและต้องร่วมมือกันแก้ไขปัญหานั้นให้ทุเลาลงได้ แต่มีปัญหาคือหนึ่งซึ่งธุรกิจโรงแรมเห็นว่าไม่เป็นธรรมและสมควรที่รัฐจะต้องทำการแก้ไขอย่างรีบด่วน ก็คือ การแก้ไขปัญหาค่าที่พักนักท่องเที่ยวที่ไม่เข้าข่ายพระราชบัญญัติโรงแรม พ.ศ. 2478 เพราะว่า การจัดการที่พักนักท่องเที่ยวในรูปแบบต่าง ๆ เช่น เกสต์เฮาส์และบังกาโล บ้านพักรับรอง และคันทรี ซึ่งมีการประกอบที่มีลักษณะคล้ายธุรกิจโรงแรม แต่ทางรัฐบาลมิได้จัดว่าเป็นธุรกิจโรงแรม จึงทำให้ไม่สามารถดำเนินการจัดเก็บภาษีโรงแรม การควบคุมการให้บริการ การควบคุมลักษณะทางกายภาพของ

อาคารที่พักเหล่านี้ให้ได้มาตรฐาน ตลอดจนการควบคุมปัญหาทางสังคมต่าง ๆ ที่อาจเกิดขึ้นได้ในสภาพที่พักดังกล่าว

รัฐบาลเองก็มีได้นิ่งนอนใจหรือเพิกเฉยต่อเหตุการณ์ดังกล่าว แต่เนื่องจากข้อมูลเกี่ยวกับที่พักนักท่องเที่ยวที่ไม่เข้าข่ายพระราชบัญญัติโรงแรม พ.ศ. 2478 โดยเฉพาะเกสต์เฮาส์และบังกาโลนั้นยังมีจำนวนจำกัดไม่เพียงพอที่จะนำมาวิเคราะห์เพื่อพิจารณาคัดสินใจหรือแก้ไขปัญหาก็เป็นแนวทางในการพัฒนาอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวโดยรวมของประเทศได้ ดังนั้นการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยจึงได้มอบหมายให้คณะผู้ทำการวิจัย ทำการศึกษาเพื่อแก้ไขปัญหานักท่องเที่ยวที่ไม่เข้าข่ายพระราชบัญญัติโรงแรม พ.ศ. 2478

วัตถุประสงค์ของการศึกษา

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์หลัก 3 ประการ คือ

1. ศึกษาสภาพและปัญหาของการประกอบธุรกิจที่พักนักท่องเที่ยวที่ไม่เข้าข่ายพระราชบัญญัติโรงแรม พ.ศ. 2478 ในด้านที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินการ การออกแบบทางกายภาพ และการลงทุนของกิจการ

2. ศึกษามาตรฐานเกี่ยวกับที่พักนักท่องเที่ยวของต่างประเทศเพื่อนบ้านใกล้เคียงเพื่อหาเกณฑ์มาตรฐานขั้นต่ำของไทย ซึ่งเป็นที่ยอมรับทั้งฝ่ายผู้ประกอบการเองและฝ่ายนักท่องเที่ยว และ

3. เสนอข้อเสนอแนะในการพิจารณากำหนดมาตรฐานที่พักนักท่องเที่ยวขั้นต่ำที่สมควรกำหนดขึ้นเป็นมาตรฐานเพื่อการควบคุมในอนาคต

การดำเนินการศึกษา

1. ขอบเขตของข้อมูลพื้นฐาน ประกอบด้วย 3 ส่วนที่สำคัญ คือ

- 1.1 การศึกษาจากเอกสารที่เกี่ยวข้อง เช่น พระราชบัญญัติโรงแรม พระราชบัญญัติควบคุมการก่อสร้างอาคาร บทบัญญัติที่นักท่องเที่ยวของต่างประเทศ และอื่น ๆ ที่จำเป็น

- 1.2 การสัมภาษณ์ด้วยแบบสอบถาม ซึ่งมี 3 กลุ่ม คือ ผู้ประกอบการ นักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศ และนักท่องเที่ยวชาวไทย ที่พักในที่พักประเภทนี้

- 1.3 การสังเกตเพื่อประเมินคุณภาพของที่พักนักท่องเที่ยวประเภทนี้ ขอบเขตของการศึกษามุ่งเน้นพิจารณาเกสต์เฮาส์และบังกาโลในแหล่งท่องเที่ยวหลัก 5 แห่ง คือ เชียงใหม่ พัทยา กรุงเทพมหานคร เกาะสมุย เกาะภูเก็ต

2. แนวทางการศึกษาวิเคราะห์

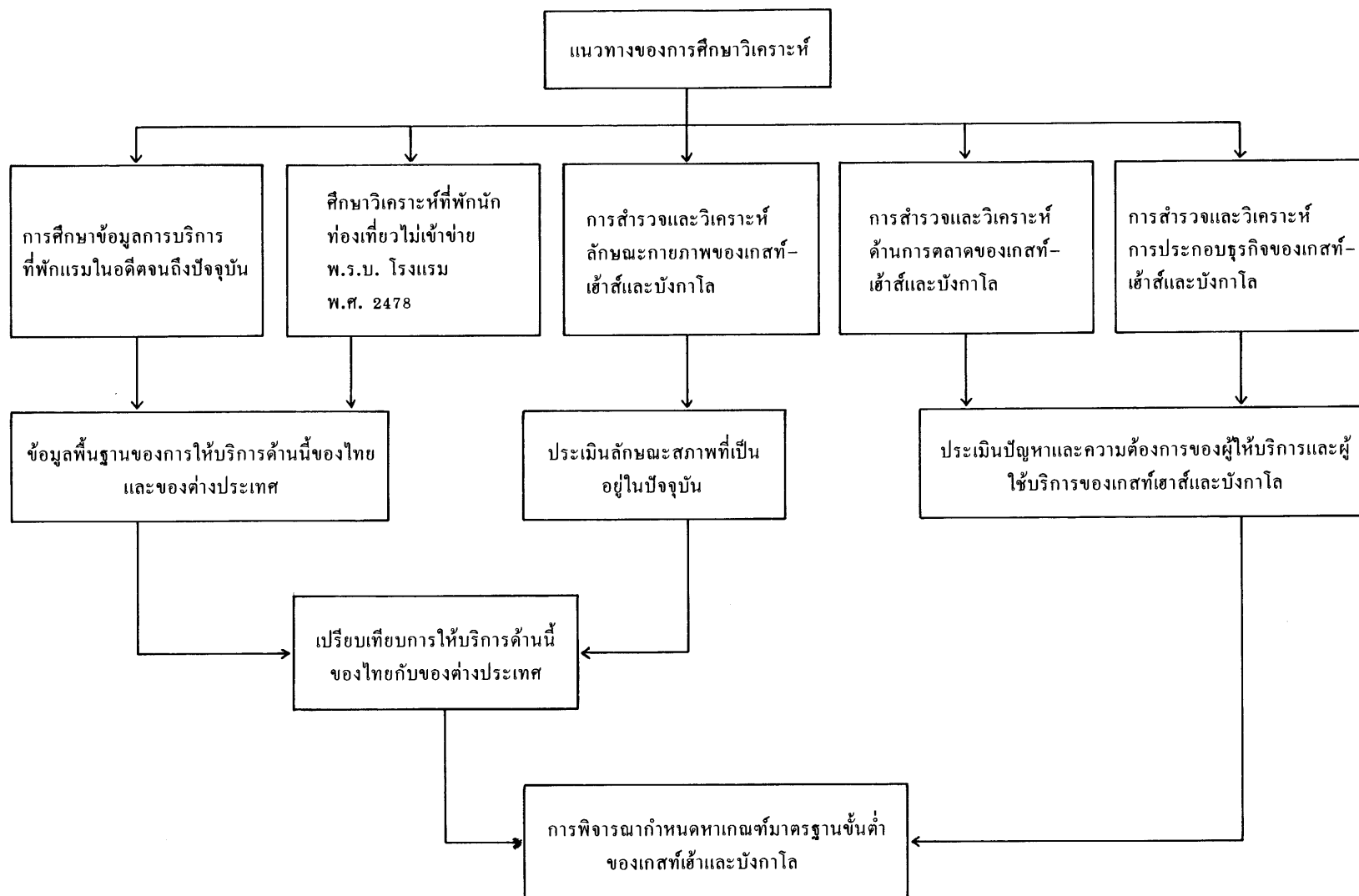
จากวัตถุประสงค์ของการศึกษาข้างต้นสามารถนำมากำหนดเป็นแนวทางในการศึกษาวิเคราะห์ได้ดังนี้

- 2.1 กำหนดรายละเอียดของข้อมูลและแนวทางในการศึกษาวิเคราะห์ดังแสดงในรูปที่ 1.1 ซึ่งพอสรุปสาระสำคัญได้ดังต่อไปนี้

- (1) การศึกษาข้อมูลการบริการของที่พักแรมจากในอดีตถึงปัจจุบันเป็นการศึกษาถึงความสำคัญของที่พักแรม ประเภทของที่พักแรมที่เป็นมาแต่อดีตจนถึงปัจจุบันรวมทั้งกฎหมายที่ที่พักแรมของประเทศไทยและของต่างประเทศเพื่อนบ้านใกล้เคียง

- (2) การศึกษาวิเคราะห์ที่พักนักท่องเที่ยวที่ไม่เข้าข่ายพระราชบัญญัติโรงแรม พ.ศ. 2478 จะกล่าวถึงประวัติที่พักแรมในสังคมไทย โดยเริ่มจากโรงแรมไปจนถึงเกสต์เฮาส์และบังกาโลเอกลักษณ์ของเกสต์เฮาส์และบังกาโล ลักษณะทางกายภาพและการจัดการโดยทั่ว ๆ ไป

- (3) การสำรวจและวิเคราะห์ลักษณะกายภาพของเกสต์เฮาส์และบังกาโล เป็นการศึกษาวิเคราะห์ลักษณะทางกายภาพของเกสต์เฮาส์และบังกาโลในเขตพื้นที่แหล่งท่องเที่ยวหลัก 5 แห่ง คือ เชียงใหม่ พัทยา กรุงเทพมหานคร เกาะสมุย และภูเก็ต โดยได้ทำการสร้างแบบสอบถามเพื่อใช้ประเมินเกสต์เฮาส์และบังกาโลว่าอยู่ในระดับใด ทั้งนี้เพื่อใช้เป็นส่วนประกอบการพิจารณาหาเกณฑ์มาตรฐานของเกสต์เฮาส์และบังกาโลต่อไป การประเมินนั้นทำแหล่งละ 10 ตัวอย่าง ในทั้ง 5 แห่ง

รูปที่ 1 แนวทางการศึกษาวิเคราะห์

ของแหล่งท่องเที่ยวหลัก ขกเว้นเกาะสมุยประเมินได้เพียง 7 ตัวอย่าง

(4) การสำรวจและวิเคราะห์ด้านการตลาดของเกสต์เฮาส์และบังกาโล เป็นการศึกษวิเคราะห์เพื่อให้ได้มาซึ่งมาตรฐานที่พึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่พักในเกสต์เฮาส์และบังกาโลในเขตท้องที่แหล่งท่องเที่ยวหลักทั้ง 5 แห่ง ของนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศ และนักท่องเที่ยวชาวไทย จากแบบสอบถามที่สร้างไว้แล้ว เพื่อทราบถึงพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศและชาวไทย ตลอดจนความคิดเห็นเกี่ยวกับการให้บริการของที่พักรที่เป็นเกสต์เฮาส์และบังกาโล โดยแยกเป็นจำนวนตัวอย่างของนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศจำนวน 239 ตัวอย่าง นักท่องเที่ยวชาวไทย 29 ตัวอย่าง ที่ทำการสำรวจ นักท่องเที่ยวชาวไทยน้อยกว่าชาวต่างประเทศเพราะเกสต์เฮาส์และบังกาโลนั้น ส่วนใหญ่นักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศนิยมไปพักแรมมากกว่าคนไทย และบางแห่งจะไม่รับคนไทยเข้าพักเลยเช่นที่กรุงเทพฯ เพราะจะทำให้เกิดความยุ่งยาก ในด้านการให้ความปลอดภัยแก่ทรัพย์สินและสวัสดิภาพบางอย่างแก่ผู้มาพักแรม จำนวนตัวอย่างนักท่องเที่ยวที่ใช้ในการศึกษาวิเคราะห์รายละเอียดดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 จำนวนตัวอย่างนักท่องเที่ยวชาวไทย และชาวต่างประเทศในพื้นที่ 5 จังหวัด เชียงใหม่ พัทยา กรุงเทพฯ เกาะสมุย และภูเก็ต

แหล่งท่องเที่ยวหลัก	นักท่องเที่ยวชาวไทย	นักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศ	รวม
เชียงใหม่	14	50	64
พัทยา	10	51	61
กรุงเทพฯ	—	56	56
เกาะสมุย	2	34	36
ภูเก็ต	3	48	51
รวม	29	239	268

(5) การสำรวจและวิเคราะห์การประกอบธุรกิจของเกสต์เฮาส์และบังกาโล เป็นการศึกษาถึงสภาพและปัญหาการประกอบธุรกิจเกสต์เฮาส์และบังกาโล โดยทำการสำรวจผู้ประกอบการที่ทำการทางดำเนิน เพื่อทราบเกี่ยวกับพฤติกรรมต่าง ๆ ด้านการบริหารงาน ด้านกายภาพของอาคาร สิ่งปลูกสร้าง ตลอดจนด้านการลงทุน และจากการสำรวจสามารถทำการเก็บแบบสอบถามเกี่ยวกับผู้ประกอบการได้เป็นจำนวนทั้งสิ้น 47 ตัวอย่าง ดังตารางที่ 2 ความคิดเห็นของผู้ประกอบการนั้น จะเป็นข้อมูลส่วนหนึ่งที่จะนำไปสู่การกำหนดมาตรฐานขั้นต่ำต่อไปของเกสต์เฮาส์และบังกาโล

ตารางที่ 2 จำนวนตัวอย่างของผู้ประกอบการเกสต์เฮาส์ และบังกาโลแบ่งตามอัตราค่าที่พัก โดยเฉลี่ยในพื้นที่ 5 จังหวัด เชียงใหม่ พัทยา กรุงเทพฯ เกาะสมุย และภูเก็ต

แหล่งท่องเที่ยวหลัก	อัตราที่พัก			รวม
	≤ 100 บาท	101-200 บาท	> 200 บาท	
เชียงใหม่	7	3	—	10
พัทยา	1	3	6	10
กรุงเทพฯ	9	1	—	10
เกาะสมุย	3	3	1	7
ภูเก็ต	4	2	4	10
รวม	24	12	11	47

2.2 ผลของการศึกษาและวิเคราะห์จะเป็นการพิจารณาถึงผลที่ได้จากการวิเคราะห์ว่า สิ่งที่มีอยู่หรือเป็นอยู่จริงในเกสต์เฮาส์และบังกาโล ในปัจจุบันนั้นเป็นอย่างไร แล้วทำการเปรียบเทียบกับสิ่งที่กำหนดไว้ในกฎหมายที่พักรนักท่องเที่ยวของประเทศเพื่อนบ้านหรือต่างประเทศ และพระราชบัญญัติโรงแรม พ.ศ. 2478 ของไทย โดยสามารถแสดงให้เห็นเด่นชัดในรูปของตารางเปรียบเทียบ และนำไปวิเคราะห์ร่วมกันกับพฤติกรรมของผู้ประกอบ

การและนักท่องเที่ยวเพื่อจะหาข้อสรุปถึงมาตรฐานที่ต้องการได้ว่าควรจะเป็นไปในลักษณะใดบ้างของเกสต์เฮาส์และบังกาโลของประเทศไทย

ผลของการศึกษาและวิเคราะห์

ผลของการศึกษาและวิเคราะห์ปัญหาที่พักนักท่องเที่ยวที่ไม่เข้าข่ายพระราชบัญญัติโรงแรม พ.ศ. 2478 สามารถสรุปสาระสำคัญได้ดังต่อไปนี้

1. ประเทศต่าง ๆ ได้ตรากฎหมายเพื่อใช้ควบคุมที่พักแรมในแง่ของ ชื่อ ชนิดของที่พักแรม การก่อสร้าง การดำเนินธุรกิจ มาตรฐานของที่พักแรม ตลอดจนการจดทะเบียน กฎหมายของที่พักแรมของบางประเทศ เช่น สิงคโปร์ ฟิลิปปินส์ ญี่ปุ่น และ สเปน เป็นต้น ได้มีบทบัญญัติเฉพาะสำหรับที่พักแรมประเภทต่าง ๆ หรือได้มีบทบัญญัติโรงแรมที่หมายรวมที่พักแรมประเภทต่าง ๆ ด้วยในตัว ส่วนในกรณีของประเทศไทยกฎหมายเกี่ยวกับที่พักแรมจะเน้นถึง “ที่พักนักท่องเที่ยว” ซึ่งมีความหมายเช่นเดียวกันกับ “โรงแรม” ตามพระราชบัญญัติโรงแรม พ.ศ. 2478 หลังพระราชบัญญัตินี้บังคับกำหนดรายละเอียดเกี่ยวกับการขออนุญาต การดำเนินกิจการเฉพาะโรงแรมเท่านั้น ยังไม่เอื้ออำนวยต่อการดำเนินธุรกิจเกสต์เฮาส์และบังกาโล จึงทำให้การบังคับใช้ยังมีช่องโหว่อีกมากมาย และดูเหมือนหนึ่งว่า การประกอบธุรกิจประเภทเกสต์เฮาส์และบังกาโล เป็นการกระทำผิดต่อพระราชบัญญัติโรงแรม พ.ศ. 2478 อย่างชัดเจน

2. ที่พักนักท่องเที่ยวที่ไม่เข้าข่ายพระราชบัญญัติโรงแรม พ.ศ. 2478 ประเภทเกสต์เฮาส์คาดกันว่ามีมานานประมาณ 10 ปี แต่ที่ขึ้นป้ายเป็นเกสต์เฮาส์นั้นมีประวัติความเป็นมาไม่เกิน 10 ปี คือ เกิดขึ้นในปี พ.ศ. 2520 โดยมีจุดกำเนิดที่แถบถนนข้าวสาร ย่านบางลำภู กรุงเทพมหานคร ต่อมาด้วยเหตุที่มีนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศนิยมมากขึ้น จึงมีเกสต์เฮาส์ปรากฏขึ้นในเขตอื่น ๆ ของกรุงเทพมหานคร เช่น แถบซอยงามดูพลี แถบซอยนานาใต้ และอื่น ๆ ส่วนเกสต์เฮาส์และบังกาโลที่เกิดขึ้นในต่างจังหวัด ได้แก่ เชียงใหม่ พัทยา เกาะสมุย ภูเก็ต มีความเป็นมาประมาณไม่เกิน 10 ปี เช่นกัน นอกจากกิจการบังกาโล

ที่เกาะสมุย ที่ทำมาได้ประมาณ 15 ปี อัตราค่าเช่าที่พักมีความแตกต่างกันตามสถานที่และคุณภาพของเกสต์เฮาส์และบังกาโล โดยส่วนรวมอัตราค่าเช่ามีช่วงตั้งแต่ 30 บาท จนถึง 300 บาทต่อคืน พฤติกรรมของนักท่องเที่ยวที่มาพักในเกสต์เฮาส์และบังกาโล มีผลกระทบทางด้านสังคม เศรษฐกิจ วัฒนธรรม กฎหมาย และการสังคมกรรม ต่อประชาชนในแหล่งที่ดังมากบ้างน้อยบ้าง ขึ้นอยู่กับความเข้มข้นของการปะทะสังสรรค์กันระหว่างนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศที่มาพักค้างคืนกับประชาชนในแหล่งท่องเที่ยวทั้ง 5 แห่ง

3. การศึกษาลักษณะทางกายภาพของเกสต์เฮาส์และบังกาโล ในแหล่งท่องเที่ยวหลัก 5 แห่ง ปรากฏผลดังต่อไปนี้คือ แหล่งที่ตั้งของเกสต์เฮาส์และบังกาโลมีความสัมพันธ์กับสภาพแวดล้อมทางกายภาพของชุมชนเมือง และสภาพแวดล้อมธรรมชาติ ใน 3 รูปแบบด้วยกันคือ 1) เกสต์เฮาส์และบังกาโลที่มีแหล่งที่ตั้งภายในเขตชุมชนเมือง ได้แก่ กรุงเทพมหานคร และเชียงใหม่ 2) เกสต์เฮาส์และบังกาโลที่มีแหล่งที่ตั้งในเขตพื้นที่พักผ่อนตากอากาศชายทะเล ได้แก่ เกาะสมุยและภูเก็ต และ 3) เกสต์เฮาส์และบังกาโลที่มีแหล่งที่ตั้งในลักษณะผสม คือเป็นทั้งเขตชุมชนเมืองและเขตพักผ่อนตากอากาศชายทะเลพร้อมกัน ได้แก่ พัทยา ลักษณะของแหล่งที่ตั้งและความสัมพันธ์กับสภาพแวดล้อมทางกายภาพ ยังมีความสัมพันธ์กับลักษณะความเป็นมาของการดำเนินการและลักษณะทางสถาปัตยกรรมของเกสต์เฮาส์และบังกาโลด้วย

ลักษณะรูปแบบทางสถาปัตยกรรมของเกสต์เฮาส์และบังกาโลแบ่งออกเป็น 2 ลักษณะใหญ่ ๆ คือ อาคารตึกแถวและอาคารไม้ในเขตท่องเที่ยวหลัก 3 แห่ง คือ ที่กรุงเทพมหานคร เชียงใหม่และพัทยา อาคารเกสต์เฮาส์ส่วนใหญ่เป็นตึกแถว ส่วนที่เกาะสมุยและภูเก็ตส่วนใหญ่เป็นอาคารไม้ ลักษณะรูปแบบทางสถาปัตยกรรมแสดงถึงความเป็นมาของการดำเนินการและการใช้วัสดุก่อสร้างเป็นอย่างดี นอกจากนี้แล้วลักษณะต่าง ๆ ดังกล่าวข้างต้น รวมทั้งแหล่งที่ตั้งมีส่วนที่กำหนดองค์ประกอบต่าง ๆ และสีอำวยความสะดวกภายในอาคารและบริเวณภายนอกอาคารด้วย

4. การศึกษาความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศและชาวไทยที่ได้พักค้างคืนในเกสต์เฮ้าส์และบังกาโลปรากฏว่า ส่วนใหญ่มีภาพพจน์ที่ค่อนข้างดีต่อเกสต์เฮ้าส์และบังกาโล และได้ให้ข้อเสนอแนะเพื่อแก้ไขและปรับปรุงลักษณะทางกายภาพ การบริการและสิ่งอำนวยความสะดวกสบายต่าง ๆ เพื่อให้การประกอบธุรกิจประเภทนี้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้นที่สำคัญคือการประเมินมาตรฐานของเกสต์เฮ้าส์และบังกาโล เมื่อเปรียบเทียบกับประเทศเพื่อนบ้านใกล้เคียงในกรณีของนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศ ปรากฏผลว่าเกสต์เฮ้าส์และบังกาโลในประเทศไทยส่วนใหญ่มีมาตรฐานเทียบเท่าต่างประเทศ และส่วนหนึ่งมีมาตรฐานสูงกว่า ส่วนในกรณีของนักท่องเที่ยวชาวไทยเห็นว่า เกสต์เฮ้าส์และบังกาโลส่วนใหญ่มีมาตรฐานปานกลาง

5. คณะผู้ทำการวิจัยได้ทำการประเมินคุณภาพของเกสต์เฮ้าส์และบังกาโลในเรื่องลักษณะทางกายภาพ การบริการ และสิ่งอำนวยความสะดวก ปรากฏผลว่าโดยส่วนใหญ่เกสต์เฮ้าส์และบังกาโลมีคุณภาพพอใช้หรือมาตรฐานปานกลาง

6. ผลการศึกษาลักษณะตลาดของเกสต์เฮ้าส์และบังกาโลในแหล่งท่องเที่ยวหลักทั้ง 5 แห่ง จากสถิติการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย แสดงให้เห็นว่านักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศที่เดินทางมาประเทศไทยนั้นพักแรมอยู่ในเกสต์เฮ้าส์ร้อยละ 0.38 และพักอยู่ที่อื่น เช่น บังกาโล เดนที เป็นต้น อีกร้อยละ 4.21 กรุงเทพฯ ฯ เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศพักในเกสต์เฮ้าส์และบังกาโลมากที่สุด รองลงมาเป็นเกาะสมุย เชียงใหม่ พัทยา และภูเก็ตตามลำดับ ลักษณะโดยทั่วไปของนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศที่พักในเกสต์เฮ้าส์และบังกาโล คือ เป็นเพศชายมากกว่าเพศหญิง มีวัตถุประสงค์เพื่อมาท่องเที่ยวมากที่สุด และมักจะท่องเที่ยวแบบเอกเทศ นักท่องเที่ยวแต่ละกลุ่มที่แบ่งตามกลุ่มทวีปที่อยู่ มีช่วงเวลาของการเดินทางมาท่องเที่ยวแตกต่างกัน และส่วนใหญ่นิยมธรรมชาติประเภทชายหาดมากที่สุด ระยะเวลาที่พักโดยเฉลี่ยคือ 11.60 วันต่อคน และเสียค่าใช้จ่ายโดยเฉลี่ย 1,132.63 บาทต่อคนต่อวัน เหตุผลของการเข้าพักแรมในเกสต์เฮ้าส์และบังกาโลของ

นักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศ คือ ต้องการประหยัดค่าใช้จ่าย ความเป็นอิสระ และความเป็นกันเอง และส่วนใหญ่ต้องการที่จะพักในเกสต์เฮ้าส์และบังกาโลถ้าได้กลับมาท่องเที่ยวในประเทศไทยอีก

การสำรวจพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางไปยังแหล่งท่องเที่ยวทั้ง 5 แห่ง และใช้บริการที่พักแรมในเกสต์เฮ้าส์และบังกาโล ปรากฏว่าเป็นเพศชายมากกว่าเพศหญิง มีวัตถุประสงค์เพื่อการท่องเที่ยวเป็นส่วนใหญ่ ใช้เวลาพักแรมอยู่โดยเฉลี่ย 5 วันต่อคน นิยมเดินทางไปพักแรมในฤดูร้อน และระหว่างวันหยุดประจำสัปดาห์ หรือวันหยุดของทางราชการ เหตุผลของการเข้าพักแรมในเกสต์เฮ้าส์และบังกาโลของนักท่องเที่ยวชาวไทย คือ ต้องการประหยัดค่าใช้จ่ายและความเป็นอิสระ เช่นเดียวกันกับกรณีของนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศ และส่วนใหญ่ต้องการที่จะกลับมาพักที่เกสต์เฮ้าส์และบังกาโลอีก

7. ลักษณะการดำเนินกิจการ บริการด้านเกสต์เฮ้าส์และบังกาโล มี 3 ลักษณะ คือ สร้างอาคารขึ้นมาใหม่ ดัดแปลงอาคารเดิม และเช่าอาคารมาทำกิจการ การตัดสินใจมาทำกิจการนี้ของผู้ประกอบการ มี 3 ลักษณะเช่นกัน คือ เกิดจากความคิดของตนเอง เลียนแบบผู้อื่นที่ทำอยู่แล้วและมีผู้อื่นชี้แนะให้ทำการประกอบกิจการนี้ ปรากฏว่าสามารถเลี้ยงตัวอยู่ได้ และมีผลกำไรเป็นส่วนใหญ่ ค่าใช้จ่ายส่วนใหญ่เป็นเงินเดือนจ่ายให้กับ เมด คนซักผ้า พนักงานต้อนรับ และแคชเชียร์ ค่าจ้างที่จ่ายไปนี้ก็มีได้เป็นจำนวนเงินมากนัก เพราะส่วนใหญ่ผู้ประกอบการมักจะใช้แรงงานภายในครอบครัวมาช่วยทำงาน เจ้าของเป็นผู้ควบคุมดูแลกิจการโดยทั่วไป การให้บริการก็มีให้เฉพาะที่จำเป็นส่วนใหญ่ นอกเหนือจากนั้นแล้วผู้มาพักแรมจะช่วยเหลือตนเอง ด้านอัตราค่าเช่าห้องพักแรมนั้น ส่วนใหญ่จะคิดราคาเท่ากันไม่ว่าจะเป็นนักท่องเที่ยวชาวไทยหรือชาวต่างประเทศ

ในด้านมาตรฐานของที่พัก ผู้ประกอบการส่วนใหญ่มีความเห็นว่า เกสต์เฮ้าส์และบังกาโลในเวลานี้มีจำนวนเพียงพอกับความต้องการแล้ว ถ้าหากไม่มีการควบคุมปล่อยให้ผู้สร้างขึ้นมาเรื่อย ๆ จนเกิดการแข่งขันกันทางด้านราคาต่ำที่ที่พัก

จะทำให้มาตรฐานที่ปักต่ำลงไปอีก ทั้งนี้เพราะผู้ประกอบการส่วนใหญ่เองยังเห็นว่า มาตรฐานที่ปักของตนเองนั้นยังอยู่ในระดับต่ำไป

ในด้านการลงทุนในการเริ่มดำเนินการ ผู้ประกอบการธุรกิจต้องลงทุนเป็นจำนวนเงินมากกว่า 1,000,000 บาท ซึ่งนับว่าเป็นการลงทุนประกอบกิจการขนาดเล็กมีระยะเวลาคืนทุนตั้งแต่ 2 ปี ถึง 4 ปี และมีอัตราผลตอบแทนจากการลงทุนอยู่ในอัตราสูงพอสมควร

8. ในการประกอบธุรกิจเอสเอ็มอีและบังกาโล ในแหล่งท่องเที่ยวหลักทั้ง 5 แห่งนั้น ผู้ประกอบการประสบปัญหาต่าง ๆ ดังนี้คือ 1) ท่าเลที่ตั้งที่ไม่เหมาะสมและการกระจุกตัวของเอสเอ็มอีและบังกาโล 2) นักท่องเที่ยวที่มาพักไม่ปฏิบัติตามระเบียบของที่พัก 3) รัฐบาลเรียกเก็บภาษีจากเอสเอ็มอีและบังกาโลในอัตราที่แพงเกินไป แต่ไม่ได้รับความสะดวกจากบริการของรัฐบาล และไม่ได้รับการสนับสนุนจากเจ้าหน้าที่ของรัฐบาล

ผู้ประกอบการส่วนใหญ่ต้องการให้มีกฎหมายรับรองการประกอบธุรกิจประเภทนี้ตามความเหมาะสม เพราะเห็นว่าจะเป็นประโยชน์แก่การท่องเที่ยวแห่งชาติเป็นสำคัญมากกว่าจะเป็นประโยชน์ในความคล่องตัวและความมั่นคงในการประกอบอาชีพของตน ส่วนการควบคุมดูแลให้เป็นไปตามกฎหมายนั้น ผู้ประกอบการมีความเห็นว่าควรจะเป็นเจ้าหน้าที่สังกัดการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย

สำหรับการกำหนดค่าธรรมเนียมในการออกใบอนุญาต ผู้ประกอบการต้องการให้ถือจำนวนห้องพักเป็นเกณฑ์ และมีอายุของใบอนุญาตของผู้ประกอบการเป็นเวลา 3 ปี

ข้อเสนอแนะ

จากผลของศึกษาวิเคราะห์ต่าง ๆ ข้างต้น คณะผู้ทำวิจัยมีความเห็นว่า ควรที่จะมีบทบัญญัติเฉพาะสำหรับการควบคุมการประกอบธุรกิจ และมาตรฐานเอสเอ็มอีและบังกาโล และได้เสนอหลักการต่าง ๆ เพื่อเป็นพื้นฐานในการพิจารณากำหนดมาตรฐานขั้นต่ำของเอสเอ็มอีและบังกาโลไว้แล้วอย่างชัดเจน

ตลอดจนตัวอย่างอย่างคร่าว ๆ ของเกณฑ์มาตรฐานต่าง ๆ นอกจากนี้แล้วคณะผู้วิจัยมีความเห็นว่าถ้ารัฐบาลโดยหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องจะกำหนดมาตรฐานหรือบทบัญญัติออกมา เพื่อควบคุมการประกอบกิจการประเภทนี้และควรที่จะมีการรับฟังความคิดเห็นของผู้ประกอบการและกลุ่มผลประโยชน์ที่เกี่ยวข้องหรือทำการศึกษาในลักษณะที่เป็นการประเมินผลกระทบของข้อบัญญัติดังกล่าว ก่อนที่จะมีการดำเนินการตามขั้นตอนเพื่อประกาศใช้บังคับต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย. 2524. *แผนหลักการท่องเที่ยวจังหวัดเชียงใหม่*. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์ศรีเอ็ฟ พรินท์.
- การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย. *อนุสาร อ.ส.ท. ฉบับที่ 1 ปีที่ 25*.
- การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย. 2526. *รายงานวิจัยเรื่องผลกระทบของการท่องเที่ยวต่อประชาชนท้องถิ่นจังหวัดภูเก็ต*.
- การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย. (กองสถิติและวิจัย). 2527. *รายงานการสำรวจอัตราการเข้าพักของที่พักรวม แหล่งท่องเที่ยวหลัก กรุงเทพมหานคร พัทยา ภูเก็ต กาญจนบุรี หาดใหญ่ สุโขทัย*.
- ข้อบัญญัติกรุงเทพมหานคร. พุทธศักราช 2522. ประชุม สุวัดี. 2526. *รายงานวิจัยโครงสร้างการจัดเก็บภาษีจากอุตสาหกรรมท่องเที่ยว*.
- ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์.
- ประมวลกฎหมายอาญา.
- ประกาศคณะปฏิวัติฉบับที่ 281 เรื่องกำหนดหลักเกณฑ์การประกอบธุรกิจของคนต่างด้าว ลงวันที่ 24 พฤศจิกายน 2515.
- ปรีชา แดงโรจน์. 2529. *การโรงแรม*. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ศรีอนันต์.
- พระราชบัญญัติโรงแรม. พุทธศักราช 2478.
- พระราชบัญญัติควบคุมอาคาร. พุทธศักราช 2522.
- มานิต มานิตเจริญ. 2507. *พจนานุกรม*. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์ไทยสัมพันธ์

หน่วยวิจัยธุรกิจ คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. รายงานวิจัยเรื่อง
การศึกษาวิเคราะห์การลงทุนเพื่อการวางแผน
และพัฒนาในจังหวัดภูเก็ต และสถานตากอากาศ
ของการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย.
สถาบันภาษาศาสตร์. ปทานุกรมฉบับหลวง. กรุงเทพฯ-
มหานคร : โรงพิมพ์ประจักษ์การพิมพ์.
สยามรัฐ. 2525. “ธุรกิจโรงแรมลงทุนเป็นพันธมิตรเพื่อ

เงินหรือกล่อง” หน้า 31. รายงานการตลาดปี
2525 (ฉบับที่ 33. 17 ธันวาคม).

American Corporation 1983. *Encyclopaedia
Americana*, vol. 14. U.S.A. : American
Corporation.

Margaret Richards and S.W. Stewart. 1979.
*Legal Aspects of the Hotel and Catering
Industry*. London : Bell & Hyman.